

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының
Ямбакты авыл җирлеге Советы

КАРАР

27.05.2022 ел

№59-1

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Ямбакты авыл җирлеге муниципаль берәмлегендә җирләү урыннарын булдыру һәм карап тоту тәртибе һәм зиратларның эшчәнлеге турында Нигезләмәне раслау хакында

«Җирләү һәм җирләү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 5 пункты, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Ямбакты авыл җирлеге муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Ямбакты авыл җирлеге Советы

КАРАР ИТТЕ:

1. «Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Ямбакты авыл җирлеге муниципаль берәмлегендә җирләү урыннарын һәм зиратларны карап тоту һәм аларның эшчәнлеге тәртибе нигезләмәне» кушымта нигезендә раслау хакында.

2. Өлеге карарны Спас муниципаль районының рәсми сайтында <http://www.spasskiy.tatarstan.ru>, хокукый мәгълүматның рәсми сайтында (<http://pravo.tatarstan.ru>.) бастырып чыгарырга.

Ямбакты авыл
җирлеге башлыгы

И.Ә.Гәләветдинов.

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Ямбакты авыл
жирлеге муниципаль берәмлеге
депутатлары Советының 2022
елның 27 маендагы 59-1 номерлы
карары белән расланды

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы
Ямбакты авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә жирләү урыннарын булдыру һәм
карап тоту һәм зиратларның эшчәнлеге тәртибе турында нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр.

1.1. Әлеге Нигезләмә «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы «Жирләү һәм жирләү эше турында»гы Федераль закон, Россия Федерациясе Президентының 1996 елның 29 июнендәге 1001 номерлы «Үлгән кешеләрне жирләү буенча хезмәт күрсәтүгә гражданның хокуклары гарантияләре турында»гы Указы, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының Ямбакты авыл жирлеге муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә Нигезләмәдә Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән кулланыла торган төшенчәләр мәгънәдә кулланыла.

1.2. Әлеге Нигезләмәдә терминнар һәм билгеләмәләр гамәлдәге законнар нигезендә кулланыла.

1.3. Ямбакты авыл жирлегендә зиратның үз билгеләнеше буенча, теләсә кайсы диндә вафат булган (һәлак булган) кешеләрне жирләү, аларның теләк белдерүен исәпкә алып, йә жирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт карары буенча (1 нче кушымта).

1.4. Жәмәгать зиратларында үлгән (һәлак булган) хәрбиләрне, хәрби җыеннарга чакырылган гражданны, эчке эшләр органнары, янгынга каршы дәүләт хезмәте, наркотик чаралар һәм психотроп матдәләр әйләнешен контрольдә тоту органнары хезмәткәрләрен, жинаять-башкарма системасы учреждениеләре һәм органнары хезмәткәрләрен, сугышта катнашучыларны, хәрби хезмәттән азат ителгән затларны жирләү өчен билгеләнгән хәрби участоклар булырга мөмкин, әгәр бу күрсәтелгән затларның ихтиярына каршы килмәсә яки якин туганнарының яки башка туганнарының теләкләренә каршы килмәсә.

1.5. Зиратларны жирләү мөмкинлеге буенча уртаклашалар:

- жирләүнең төрле төрләре җитештерелә торган зиратлар;
- жирләнми торган зиратлар.

2. Жирләү урыннарын төзекләндерү һәм күмү урыннарын урнаштыру буенча таләпләр

2.1. Мәетләрне (жәсәдләрне) жирләү жирләүне оештыру бурычын үз өстенә алган затлар тарафыннан башкарыла. Әлеге затлар жирләүне оештыру процессын, шул исәптән жирләү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү, үлем турында белешмә алу, үлем турында таныклык, жирләүгә пособие алуны тормышка ашырырга тиеш.

2.2. Мәрхүмне жирләү бурычын үз өстенә алган затлар булмаган очракта, мәетне жирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт тарафыннан башкарыла.

Мәрхүмнәрнең мәетләрен (жәсәдләрен) җирләү көн саен 9 сәгатътән 17 сәгатъкә кадәр башкарыла. Аерым очрақларда 21 сәгатъкә кадәр җирләү рөхсәт ителә.

Җирләү урыны Башкарма комитет тарафыннан, үлгән кешене җирләү бурычын үз өстенә алган затка бирелеп билгеләнә.

Территория каждого кладбища подразделяется на зоны (кварталы) и секторы.

2.3. Мәрхүмне җирләү өчен җир участогы шул ук участка мәрхүмнең хатыны (ирен) яки яқын туганы җиренең җирләү гарантиясен исәпкә алып түбәндәге күләмдә бирелә:

Җирләү төре	Җир кишәрлекләре күләме		
	озынлык, м	киңлек, м	мәйдан, кв.м.
Ялгыз каберлекләр	3,5	2,0	7,0
Туганнарча күмелгән	3,5	4,0	14,0
Для захоронения урны с прахом Мәетне тартмада күмү	0,8	1,1	0,88
Гаилә җирләүләре	3,5	8,0	28,0

2.4. Җирләү киртәсе җирләү өчен бирелгән җир участогыннан читкә чыгарга тиеш түгел.

2.5. Җирләү урыннары арасындагы аерма киңлеге 0,5 метрдан да ким булмашка тиеш.

Күмелү тирәнлеге 1,5 м дан 2 м га кадәр. Во всех случаях отметка дна могилы должна располагаться на 0,5 м выше уровня стояния грунтовых вод. Надмогильная насыпь должна быть высотой 0,3-0,5 м над поверхностью земли.

2.6. Зиратка килүчеләр жәмәгать тәртибен һәм тынлыкны сакларга тиеш.

2.7. Зират территориясендә тыела:

- ритуаль хезмәтләр күрсәтүгә бәйле булмаган транспорт хәрәкәте;
- зиратта урнашкан кабер корылмаларына, жиһазларга, корылмаларга һәм биналарга, яшел үсентеләргә зыян китерергә;
- әтләрене урамда йөртү, йорт хайваннарын саклау, кошларны тоту;
- учак ягу, ком, балчык һәм грунт табу, агачны кисү, чүп-чар өю, коелган яфраклар һәм ботаклар өчен билгеләнмәгән урыннарда чүп-чар өю;
- зират ябылганнан соң зират территориясендә булу;
- кабер төзелеш материалларын һәм каберлекләренә һәм каберлекләренә төзекләндергәннән соң чүп-чар калдыру.

– билгеләнмәгән урыннарда сәүдә эшчәнлеген тормышка ашырырга.

2.8. Кабер өемнәре (кабер ташлары) бүлеп бирелгән җир участогы чикләрендә билгеләнә. Бүлеп бирелгән җир кишәрлеге чикләреннән читтә урнаштырылган кабер корылмалары мондый кабер өстенә куелган затлар хисабына сүтелергә тиеш.

2.9. Мәрхүмнәрнең мәетен эксумацияләү гамәлдәге законнар нигезендә һәм санитар һәм экологик нормалар таләпләренә туры китереп башкарылырга тиеш.

2.10. Үлгән кешеләрнең жәсәдләрен яңадан җирләүне ком грунтларында җирләгәннән соң бер елдан да иртәрәк һәм өч елдан да иртәрәк түгел – чимал грунтларында башкарырга киңеш ителми.

2.11. Кабердән жәсәдләренә тартып алу һәм аларны башка урынга күчерү өчен рөхсәт Башкарма комитет тарафыннан рәсмиләштерелә.

2.12. Жирлөүне рөхсәт итү өчен күмелгән кешенең туганы гаризасы, аеруча куркыныч йогышлы авыруларның булмавы турында санитария-эпидемиология күзәтчеләге органы бәяләмәсе нигез булып тора.

2.13. Мәет алганнан соң каберләр кулланылырга рөхсәт ителгән дезинфекция чаралары белән дезинфекцияләнергә тиеш, кичекмәстән салынган һәм туфрақ өсләге планлаштырылган.

2.14. Вәкаләтле органнар таләбе буенча эксумация үткәргәндә, аның тәртибе гамәлдәге законнар нигезендә билгеләнә.

2.15. Элеккеге күмелгән урынга кабат күмелү санитар-эпидемиологик күзәтчеләк органнары тарафыннан билгеләнгән тулы минерализация чоры тәмамланганнан соң гына рөхсәт ителә, әмма егерме елдан да соңга калмыйча.

2.16. Жирлөү процессы барлыкка килә торган транспорт чаралары зиратны эксплуатацияләүче махсус хезмәт тарафыннан жирлөү эше мәсьәләләре буенча бирелгән пропуск нигезендә зират территориясенә тоткарлыксыз бару хокукына ия.

2.17. Гаилә (туганар) күмелгән урыннары карап тоту һәм төзекләндерү зиратның архитектура-ландшафт тирәлегә, санитария нормалары һәм кагыйдәләре, шулай ук гамәлдәге законнар һәм муниципаль хокукый актларның башка таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2.18. Барлыкка килә торган, шулай ук гамәлдәге жирлөү урыннары сүтелергә тиеш түгел һәм даими су басу, жир тетрәү һәм башка табигый бәла-казалар янаган очракта, жирле үзидарә органнары карары буенча гына күчәрелергә мөмкин.

2.19. Жәмәгать зираты территориясә түбәндәге функциональ зоналарны үз эченә алырга тиеш:

- Керү зонасы.

Керү зонасында автотранспортка керү - чыгу, шәхси һәм жәмәгать транспорты өчен автостоянка каралган.

- Күмү зонасы.

Күмү зонасы-Жирлөү эшләре алып барыла торган жәмәгать зиратының төп функциональ-территориаль зонасы һәм рәткә бүленгән территория, юл челтәре белән ватылган карта һәм каберләү корылмаларына бүлөп бирелгән территория.

2.20. Жәмәгать зиратында урыннар каралырга мөмкин:

- мактаулы күмелгән урыннар :

- хәрби каберлекләр өчен;

- шәхесләре Эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән мәетләрне жирлөү өчен һәм хатыны, якин туганнары, башка туганнары яисә законлы вәкил булмаганда, яисә алар жирлөү мөмкин булмаганда, мәетләрне күмү өчен.

2.21. Зират капкасының киңлегә 6 метрдан да ким булмашка тиеш.

2.22. Зират территориясә жиһазландырыла:

- жир кишәрлекләре - күмелгән кварталлар, кабер номерлары күрсәткечләре белән;

- официальных рәсми белдерүләрне, әлегә Нигезләмәне, шулай ук башка кирәкле мәгълүматны урнаштыру өчен стенд; вак чүп жыю өчен урналар белән;

- чүп өю өчен контейнерлар белән.

2.23. Гражданнар тарафыннан билгеләнгән кабер салу корылмалары аларның милкә булып тора.

2.24. Кабер корылмаларындагы язулар, чыннан да, бу урында үлгән (һәлак булган) кешеләр турындагы мәгълүматларга туры килергә тиеш.

2. Жәмәгать зиратында жирлөү тәртибе.

1. Жәмәгать зиратында жирләү үлгән кешенең мәетен (жәсәдләрен) жирләү юлы белән башкарыла.

2. Мәрхүмне зиратта жирләү рәхсәтәннән башка тыела.

3. Моның өчен бирелгән жир кишәрлекләрендә үз белдеге белән жирләү рәхсәт ителми.

Ябык жәмәгать зиратларында күмү тыела.

4. Жирләү өчен жир участокларын бирү вәкаләтле орган үлгән кешене каберлеккә күмүгә рәхсәт бирү яки каберлеккә туфрак урнаштырылган урнага рәхсәт бирү юлы белән башкарыла (алга таба - рәхсәт).

5. Рәхсәт сорап якыннары (ире (хатыны), балалары, ата-аналар, уллыкка алынган, уллыкка алынган, туганнары һәм туганнары, бертуган апалары, оныклары, бабай, әби), башка туганнары яки законлы вәкил, үлгән кешене жирләүне үз өстенә алган бүтән затлар, шул исәптән жирләүне оештыручы агентлар (затлар) мөрәжәгать итә ала.

6. Жирләүне оештыручы затлар вәкаләтле органга тапшыралар:

– кабердә мәрхүмне күмүгә рәхсәт бирү турында гариза (кабердәге туфрак белән тартма урынына).

– мәрхүмнең үлеме турында таныклык күчермәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән);

– гариза бирүченең паспорт күчермәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән);

- кремация турында белешмә күчермәсе (кабердәге туфрак белән чүп савытына рәхсәт сорап мөрәжәгать иткән очракта), (Төп нөсхә кушымтасы белән чагыштыру).

7. Мәрхүмне жирләү өчен жир кишәрлеге бирү башкарма комитет тарафыннан күрсәтелгән муниципаль хезмәт күрсәтү тәртибен һәм стандартын билгеләүче административ регламент нигезендә гамәлгә ашырыла. Мәрхүмне жирләү өчен жир кишәрлеге бирү гариза бирүче үлгән кешене жирләү өчен жир участогы бирү турында язма гариза биргән көннән соң килгән 1 эш көне дәвамында гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгән гаризаны карау нәтижәләре буенча мәрхүмне жирләү өчен жир участогы бирү турында белешмә бирелә.

Мәрхүмне жирләү урыны жәмәгать зиратында бушлай бирелә.

8. Яңа каберлекләр гамәлдәге нумерация буенча эзлекле тәртиптә башкарыла.

9. 3.9. Участокта, юл кырыйларында каберлекләр арасындагы аерма белән күмү рәхсәт ителми.

10. Мәрхүмне күмү санитар кагыйдәләр нигезендә, үлгәннән соң 24 сәгатьтән дә соңга калмыйча яисә медицина органнары рәхсәте буенча гадәттән тыш хәлләр булган очракта, иртә срокларда башкарыла.

11. Туганнарын бер үк кабергә күмү, элек күмелгән мизгелдән 20 елдан да соңга калмыйча, минерализациянең тулы чоры тәмамланганнан соң рәхсәт ителә.

Чүплекләрне туган каберенә туфрак белән күмү, элек кабердәге табут күмелү вакытына карамастан, рәхсәт ителә.

12. Күмелгән очракта кабер теркәү билгесе, үлгән яисә үлгән кешенең фамилиясен, инициалларын һәм жирләү датасын, аның туган һәм үлем даталарын, шулай ук жирләү башкарылган жир участогының номерын күрсәтеп куела (ул булган очракта).

13. Жирләү өчен җаваплы зат дип үлгән (вафат булган) кешене жирләү бурычын үз өстенә алган якин туганнар арасыннан зат яисә жирләү өчен җаваплылыкны беркетү турында гариза белән вәкаләтле Башкарма комитетка язмача мөрәжәгать иткән башка зат таныла.

2. Зиратларны төзекләндерү

1. Зиратларны төзү һәм төзекләндерү буенча барлык эшләр гамәлдәге агачларны, куакларны һәм үсемлек җириниң максимал җәһәттә саклап башкарылырга тиеш.

2. Агач кисүне, санитар-яклау зонасы һәм мораль (Яшел) саклау зонасын булдыру өчен, табигый яшел үсентеләрне (урман) максимал җәһәттә файдаланып, сайлап алып башкарырга кирәк.

3. Яңа булдырыла торган зират территориясе тирәсендә уза торган мораль (Яшел) яклау зонасы 10-20 м киңлектәге яшел үсентеләр (ылыслы агачлар) белән тыгыз булырга тиеш.

4. 4.4. Яшел үсентеләр майданы зиратның 20% майданынан да ким булмаска тиеш.

5. Яңа булдырыла торган җирләү урыннарын яшелләндерү башкарыла торган төзелеш эшләренең гомуми комплексына керергә һәм объектны файдалануга тапшырган вакытка кадәр төгәлләнергә тиеш. Зиратны яшелләндергәндә агачтан кабергә кадәр ара 5 метрдан да ким булмаска тиеш.

6. Юллар һәм тротуарлар, кварталлар һәм участкалар территориясе буенча җәяүлеләрне үтү өчен билгеләнгән. Юл киңлегенә (тротуар) кимендә 1,0 м төшкел итергә тиеш.

5. Каберлекләргә теркәү һәм исәпләү.

5.1. Җәмәгать зиратлары территориясендә җитештерелгән һәр күмелү, шул исәптән гаилә (туганнар) җирләнеше күмелгән урыннарны теркәү кенәгәсендә вәкаләтле Башкарма комитет тарафыннан исәпкә алынырга тиеш. Язылу үлем турында таныклык һәм үлем датасы, үлгән кешенең фамилиясе, исеме, әтисенең исеме, үлү турында таныклык сериясе һәм номеры; кабернең тәртип номеры (ул булган очракта); җирләүне оештыру өчен җаваплы затның фамилиясе, исеме, атасы күрсәтелгән нигездә башкарыла.

5.2. Каберлекләргә теркәү китаплары катгый һисап документлары булып тора һәм даими саклау вакыты булган эшләргә керә. Каберлекләргә теркәү кенәгеләре вәкаләтле орган тарафыннан җирләнүгә теркәү номерларын өзлексез бирү методы белән алынган, тикшерелгән җәһәттә алып барыла. Күрсәтелгән китаплар, аларны тәмамлау факты буенча, вәкаләтле орган тарафыннан шәһәр архивына даими саклауга тапшырыла.

6. Җирләү буенча хезмәтләргә гарантияләнгән исемлегенә.

6.1. Җирләү эшен оештыручы затка (иренә, якиннарына, башка туганнарына, законлы вәкиленә яки үлгән кешене җирләү бурычын үз өстенә алган бүтән затка) «Җирләү һәм җирләү эшенә турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль законның 9 статьясы нигезендә җирләү буенча хезмәтләр исемлеген түләүсез бирү гарантияләнгән.

6.2. Җирләү буенча хезмәтләргә гарантияле исемлегенә нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләргә бәясе, 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы «җирләү һәм җирләү эшенә турында» Федераль законның 9 статьясындагы 3 пункты нигезендә, вәкаләтле орган тарафыннан билгеләнә.

7. Вафат булган (вафат булган), ире, якин туганнары, башка туганнары яисә законлы вәкиле булмаган затларны җирләү гарантияләре.

7.1. Хатыны, якин туганнары, башка туганнары яисә үлгән кешенең законлы вәкиле булмаса, жирләү мөмкин булмаса, шулай ук үлгән кешене жирләү, жирләү бурычын үз өстенә алган башка затлар булмаса, Эчке эшләр органнары тарафыннан аның шәхесен билгеләгәннән соң, урамда яки башка урында жирләү бурычын үз өстенә алган башка затлар булмаганда, үлем сәбәпләрен билгеләгәннән соң, әгәр Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса, махсус хезмәт тарафыннан үлем сәбәбәбен ачыклаганнан соң өч тәүлек эчендә гамәлгә ашырыла.

7.2. Шәхесләре Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән срокларда Эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән мәетләргә жирләү өлегә органнарның ризалыгы белән махсус хезмәт тарафыннан, мондый очракларның билгеле бер участкаларында жәмәгать зиратларын жирләү юлы белән башкарыла.

– 7.3. 7.1 пунктында һәм 7.2 пунктында күрсәтелгән мәетләргә жирләгәндә махсуслаштырылган хезмәт күрсәтә торган хезмәтләр үз эченә:

- жирләү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү;
- тәнне юу;
- мәетне китерү;
- мәрхүмне зиратка ташу (крематорийга);
- жирләү.

8. Жирләү, ритуаль хезмәтләр, жирләү ритуалы предметлары буенча хезмәтләрнең сыйфатына карата таләпләр.

8.1. Жирләү, ритуаль хезмәтләр, жирләү ритуалы предметлары, махсус хезмәт, шулай ук башка хужалык итүче субъектларның сыйфаты жирләү эше өлкәсендә мөһүрүри таләпләргә билгеләүче санитар нормаларга һәм кагыйдәләргә, техник шартларга һәм башка хокукий актларга туры килергә тиеш.

9. Жәмәгать зираты территориясе буенча транспорт чаралары хәрәкәте кагыйдәләре.

9.1. Автокатафалк, шулай ук аны озатып йөрүче транспорт жәмәгать зираты территориясенә тоткарлыксыз бару хокукына ия.

9.2. Инвалидлар жәмәгать зираты территориясенә шәхси автотранспортта йөрү хокукына ия.

9.3. Жирләү участогын төзекләндерү өчен материаллар китерүче транспорт чарасын йөртү рөхсәт ителә.

10. Әлеге Нигезләмәнең үтәлешен контрольдә тоту.

10.1. Башкарма комитет әлеге Нигезләмәнең үлгән кешене жирләү һәм жирләү, Күмү урыннарын карап тоту белән бәйлә эшчәнлекне гамәлгә ашыручы хужалык итүче барлык субъектлар тарафыннан үтәлешен контрольдә тоту.

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Ямбакты авыл җирлеге муниципаль берәмлегендә җирләү урыннарын булдыру һәм карап тоту тәртибе һәм зиратларның эшчәнлеге турында Нигезләмәгә 1 нче кушымта

Ямбакты авыл җирлеге территориясендә
ЗИРАТЛАР ИСЕМЛЕГЕ

№ п/п	Зират исеме	Зиратның адресы	Мәйданы, га	Эшли яки ябык